

Rzeczowniki abstrakcyjne komponentami poetyckich konstrukcji nominalnych w wierszach od XVI do XX w.

Rzeczowniki abstrakcyjne, zwane też mentalnymi, współtworzą w dziejach rodzimego wiersza poetyckie konstrukcje nominalne, czyli takie połączenia przymiotnikowo-rzeczownikowe, których stopień społecznego rozpowszechnienia jest ograniczony (zacieśniony) do tekstów wierszowanych, np.: *szczęśliwa miłość* (M. Sęp-Szarzyński), *purpurowy czas* (B. Leśmian), *cierpka siła* (Cz. Miłosz), *zimna forma* (H. Poświatowska). Owe zespolenia syntaktyczne przeciwstawiają się z jednej strony maksymalnie regularnym, potocznym, doraźnym związkom składniowym (np.: *wielka miłość, wspaniałe czasy, identyczna siła, ciekawa forma*), z drugiej zaś pewnym stałym, nieregularnym pod względem połączeniowym i semantycznym wyrażeniom frazeologicznym, obecnym w *Słowniku frazeologicznym języka polskiego* S. Skorupki (np.: *wolna miłość, gorący czas, brutalna siła, czcza forma*). Poetyzmy zbudowane z rzeczownika abstrakcyjnego w funkcji członu konstytutywnego i przymiotnika niemotywowanego synchronicznie jako członu akcesorycznego stanowią zasadniczy przedmiot niniejszego opisu.

Struktury składniowe tego typu zostały wybrane z mojej monografii pt. *Poetyckie konstrukcje nominalne w dziejach polskiego wiersza* (Kraków 2000). To opracowanie zawiera charakterystykę różnych wyrażeń imiennych, funkcjonujących jako poetyzmy w dawnych i nowszych tekstach literackich. Punktem wyjścia tamtej analizy był przymiotnik z właściwymi sobie cechami słowotwórczymi, łączliwościowymi i semantycznymi, tutaj opis kładzie nacisk na wybraną klasę leksemów rzeczownikowych oraz ustala ich zdolność (predyspozycje) do tworzenia poetyckich konstrukcji nominalnych w rozwoju wierszowanych form lirycznych i epickich. U podstaw proponowanych rozważań leży zatem produktywność syntaktyczna rzeczowników abstrakcyjnych – komponentów nominalnych figur poetyckich.

Wspomniana praca zawiera rozmaite zbiory przymiotnikowo-rzeczownikowych subkategorii połączeniowych, wśród nich występują też te z substantywnym trzonem abstrakcyjnym (mentalnym). W badanych materiałach poetyckich od renesansu do czasów dzisiejszych pojawiło się 10 typów takich struktur. Oto wykaz interesujących nas zespołów, uwzględniających ich kompozycję oraz dane ilościowe i procentowe, przypadające na poszczególne epoki historycznoliterackie.

1. Qual, Quant Eval + Ment¹ (subkategoria – składnik 5 struktury połączeniowej²)

Ren. ³	Bar.	Ośw.	Rom.	Poz.	Mod.	Dw.	Wsp.
4	–	6	2	10	6	1	2
80%	–	75%	14,3%	62,5%	27,3%	5,55%	7,4% ⁴

2. Intens + Ment (subkategoria – składnik 5 struktury połączeniowej).

Ren.	Bar.	Ośw.	Rom.	Poz.	Mod.	Dw.	Wsp.
–	1	–	–	1	–	–	–
–	11,1%	–	–	6,25%	–	–	–

3. Qual, Quant Eval + Ment (subkategoria – składnik 6 struktury połączeniowej)

Ren.	Bar.	Ośw.	Rom.	Poz.	Mod.	Dw.	Wsp.
–	–	–	1	6	–	–	–
–	–	–	4,3%	28,6%	–	–	–

4. Intens + Ment (subkategoria – składnik 6 struktury połączeniowej)

Ren.	Bar.	Ośw.	Rom.	Poz.	Mod.	Dw.	Wsp.
9	11	7	2	6	2	1	1
42,8%	78,6%	53,8%	8,75%	28,6%	10%	2,9%	1,8%

5. Qual, Quant Eval + Ment (subkategoria – składnik 8 struktury połączeniowej)

Ren.	Bar.	Ośw.	Rom.	Poz.	Mod.	Dw.	Wsp.
2	–	–	2	2	2	–	4
5,9%	–	–	1,55%	2%	1,3%	–	1,3%

¹ Składniki tworzące dane subkategorie zespoleniowe są oznaczone następującymi skrótami: Qual, Quant Eval – przymiotnik jakościowy lub ilościowy ewaluatywny; Qual, Quant Phys – przymiotnik jakościowy lub ilościowy, oznaczający cechę fizyczną; Qual, Quant Psych – przymiotnik jakościowy lub ilościowy, oznaczający cechę psychiczną; Intens – przymiotnik oznaczający stopień intensywności cechy; Quant Relat – przymiotnik ilościowy, oznaczający stosunki; Ment – rzeczownik abstrakcyjny, mentalny (umysłowy). Zasady klasyfikacji semantycznej leksemów przymiotnikowych i rzeczownikowych przyniosła praca W. Śliwińskiego z lat 1990, 1993, 2000.

² Figurujące w wykazie typy struktur połączeniowych zostały ustalone na podstawie ośmiu kryteriów językowych

Rodzaje kryteriów	Typy struktur połączeniowych				
	5	6	8	9	11
1. konotacja kategoriałna	+	+	+	–	–
2. konotacja leksykalna	–	–	–	–	–
3. akomodacja kategoriałna	+	+	+	–	–
4. akomodacja leksykalna	+	+	+	+	+
5. wiedza o świecie	+	+	–	+	–
6. uzus językowy	–	–	–	–	–
7. regularność połączenia	–	–	–	–	–
8. regularność znaczeniowa	+	–	–	+	–

Rodzaje kryteriów językowych, które umożliwiają klasyfikację przymiotnikowo-rzeczownikowych połączeń, są zawarte w opracowaniach W. Śliwińskiego, wydanych w latach 1990, 1993, 2000.

³ Następujące po sobie epoki literackie zapisano w tabelach za pomocą takich skrótów, jak: Ren. – renesans, Bar. – barok, Ośw. – oświecenie, Rom. – romantyzm, Poz. – pozytywizm, Mod. – modernizm, Dw. – dwudziestolecie międzywojenne, Wsp. – współczesność.

⁴ Dane zamieszczone w tabeli nie dają sumarycznie 100%, lecz są odnoszone każdorazowo do innych subkategorii połączeniowych – reprezentantów danej struktury zespoleniowej w poszczególnych epokach literackich. Wzięto je z opracowania Śliwiński 2000.

6. Qual, Quant Phys + Ment (subkategoria – składnik 9 struktury połączeniowej)

Ren.	Bar.	Ośw.	Rom.	Poz.	Mod.	Dw.	Wsp.
–	–	–	1	–	–	–	–
–	–	–	100%	–	–	–	–

7. Qual, Quant Phys + Ment (subkategoria – składnik 11 struktury połączeniowej)

Ren.	Bar.	Ośw.	Rom.	Poz.	Mod.	Dw.	Wsp.
18	25	69	80	71	183	204	161
8,2%	8,5%	18,1%	13,5%	21%	27,3%	35,1%	24,3%

8. Qual, Quant Psych + Ment (subkategoria – składnik 11 struktury połączeniowej)

Ren.	Bar.	Ośw.	Rom.	Poz.	Mod.	Dw.	Wsp.
65	71	109	118	61	102	53	74
29,5%	24,2%	28,5%	20%	18%	15,1%	9,1%	11,2%

9. Qual, Quant Eval + Ment (subkategoria – składnik 11 struktury połączeniowej)

Ren.	Bar.	Ośw.	Rom.	Poz.	Mod.	Dw.	Wsp.
4	4	6	15	6	18	9	10
1,8%	1,4%	1,6%	2,5%	1,8%	2,7%	1,5%	1,5%

10. Quant Relat + Ment (subkategoria – składnik 11 struktury połączeniowej)

Ren.	Bar.	Ośw.	Rom.	Poz.	Mod.	Dw.	Wsp.
1	–	2	–	–	–	–	–
0,5%	–	0,5%	–	–	–	–	–

Z przytoczonych obliczeń wynika, że subkategorie połączeniowe z rzeczownikiem abstrakcyjnym odznaczają się różnym stopniem wypełnień leksykalnych. Na dziesięć wariantów łączliwościowych cztery układy, tj. 2, 3, 6 i 10 wykazują znikomą liczbę realizacji syntaktycznych, a także dystrybucję ograniczoną do jednej lub dwóch epok literackich. Sposób wypełnienia owych subkategorii połączeniowych, jak i zakres ich rozpowszechnienia w tekstach poetyckich sugerują, by uznać analizowane konfiguracje za niereprezentatywne i przypadkowe w utworach wierszowanych. Przedmiotem dalszej obserwacji stają się w tej sytuacji subkategorie zespoleniowe: 1, 4, 5, 7, 8 i 9.

Stopień nasycenia leksykalnego tych sześciu ostatnich subkategorii i typ dystrybucji tekstowej, mierzony liczbą wystąpień w poszczególnych epokach literackich, pozwalają zauważyć, że rozpatrywane kompozycje składniowe łączy pewien wspólny kierunek rozwojowy. Układy 5 i 9 (5. przymiotnik jakościowy lub ilościowy ewaluatywny + rzeczownik abstrakcyjny – składnik 8 struktury połączeniowej, np.: *nędzna rozkosz* (M. Sęp-Szarzyński), *miły nieporządek* (A. Mickiewicz); 9. przymiotnik jakościowy lub ilościowy ewaluatywny + rzeczownik abstrakcyjny – składnik 11 struktury połączeniowej, np.: *chory czas* (Sz. Zimorowic), *choża uprzejmość* (I. Krasicki) wykazują wyraźnie równomierną i w miarę jednolitą linię historycznego kształtowania się, a więc mieszczą się w ramach stałej (konstantywnej) tendencji rozwojowej (T→), konfigurację 7 (7. przymiotnik jakościowy lub ilościowy, oznaczający cechę fizyczną + rzeczownik abstrakcyjny – składnik 11 struktury połączeniowej, np.: *głodna żądza* (W. Gomułicki), *biała cisza* (L. Staff), *kwaśny sen*

(K. I. Gałczyński), *twarda śmierć* (T. Karpowicz) cechuje w dziejach regularny przyrost wartości, a więc wzrostowa (progresywna) tendencja rozwojowa (T↗), podczas gdy zespolenia: 1, 4 i 8 (1. przymiotnik jakościowy lub ilościowy ewaluatywny + rzeczownik abstrakcyjny – składnik 5 struktury połączeniowej, np.: *wysoka cnota* (J. Kochanowski), *marne wspomnienie* (F. Karpiński); 4. przymiotnik oznaczający stopień intensywności cechy + rzeczownik abstrakcyjny – składnik 6 struktury połączeniowej, np.: *surowy bój* (f = 2) (S. Leszczyński, K. Twardowski), *sroga kara* (A. Mickiewicz); 8. przymiotnik jakościowy lub ilościowy, oznaczający cechę psychiczną + rzeczownik abstrakcyjny – składnik 11 struktury połączeniowej, np.: *nieudolna przeszłość* (S. Grudziński), *zazdrosny los* (W. Lieder), *smętna cnota* (M. Pawlikowska-Jasnorzewska), *mądra trwoga* (W. Szymborska) zaznaczają się w ewolucji dość systematyczną zniżką wartości, a więc są przykładem działania tendencji spadkowej (regresywnej) (T↘).

Nierównomierne obciążenie funkcjonalne znamionuje nie tylko poszczególne subkategorie połączeniowe, ale też leksemy rzeczownikowe, pełniące rolę głównych składników badanych konstrukcji poetyckich. Rzeczowniki abstrakcyjne – podstawy wyrażeń nominalnych można ułożyć według stopnia malejącej produktywności syntaktycznej, a więc zdolności (mocy) tworzenia poetyzmów z akcesorycznym członem przymiotnikowym. Lista rankingowa, uwzględniająca najbardziej produktywne w historii wiersza substantywy, tj. tworzące 10 i więcej konstrukcji poetyckich, przybrałaby taką oto postać:

1. *myśl* (98 konstrukcji), np.: *pokorna myśl* (M. Sęp Szarzyński), *twarda myśl* (Sz. Zimorowic), *dostojna myśl* (I. Krasicki), *blękitna myśl* (J. Słowacki);
2. *dzień* (45 konstrukcji), np.: *smutny dzień* (M. Konopnicka), *martwy dzień* (L. Staff), *ciasny dzień* (T. Peiper), *miękki dzień* (T. Różewicz);
3. *noc* (40 konstrukcji), np.: *zawistna noc* (J. Smolik), *szczęśliwa noc* (J. A. Morsztyn), *ślepa noc* (F. D. Kniaźnin), *gruba noc* (A. Mickiewicz);
4. *czas* (32 konstrukcje), np.: *ponury czas* (J. B. Zaleski), *spokojny czas* (J. Kasprzewicz), *plaski czas* (M. Jastrun), *głuchy czas* (K. K. Baczyński);
5. *śmierć* (27 konstrukcji), np.: *uczciwa śmierć* (J. Kochanowski), *mokra śmierć* (A. Naruszewicz), *tkliwa śmierć* (T. Nowosielski), *miła śmierć* (W. Gomułicki);
6. *chwila* (26 konstrukcji), np.: *czarna chwila* (J. Nitowski), *wesola chwila* (J. Kasprzewicz), *blękitna chwila* (K. Ilakowiczówna), *dumna chwila* (S. Barańczak);
7. *godzina* (25 konstrukcji), np.: *szczęśliwa godzina* (A. Korczyński), *okrutna godzina* (N. Żmichowska), *zielona godzina* (B. Leśmian), *schludna godzina* (J. Tuwim);
8. *sprawa* (22 konstrukcje), np.: *harda sprawa* (M. Rej), *dzielną sprawą* (W. S. Chrościński), *wypukła sprawa* (J. Zagórski), *ciepła sprawa* (Cz. Miłosz);
9. *cisza* (21 konstrukcji), np.: *posepna cisza* (F. D. Kniaźnin), *słodka cisza* (Z. Poznańska), *blada cisza* (K. Tetmajer), *okrągła cisza* (T. Różewicz);
10. *rzecz* = 'sprawa' (20 konstrukcji), np.: *próżna rzecz* (M. Rej), *dzielną rzecz* (I. Krasicki), *ponura rzecz* (C. Norwid), *smętna rzecz* (M. Konopnicka);
11. *rok / lata* (19 konstrukcji), np.: *leniwe lata* (J. Kochanowski), *sędziwe lata* (D. Naborowski), *spokojne lata* (S. Trembecki), *czarne lata* (W. Syrokomla);
12. *żądza* (17 konstrukcji), np.: *niesforna żądza* (A. Naruszewicz), *śmiała żądza* (A. Mickiewicz), *głodna żądza* (W. Gomułicki), *przewrotna żądza* (T. Żeleński);
13. *postawa* (15 konstrukcji), np.: *pocziwa postawa* (M. Rej), *poważna postawa* (M. A. Schemel), *grzeczna postawa* (I. Krasicki), *martwa postawa* (C. Norwid);

14. *wzrok* (14 konstrukcji), np.: *czuły wzrok* (A. Mickiewicz), *czerwony wzrok* (W. Dzierduszycki), *ciemny wzrok* (K. Iłakowiczówna), *tlusty wzrok* (A. Rymkiewicz);
15. *moc* (13 konstrukcji), np.: *sroga moc* (F. D. Książnin), *słaba moc* (M. Budzyński), *bezwzględna moc* (L. Rygiel), *zimna moc* (J. Przyboś);
16. *sen* = 'spanie' (13 konstrukcji), np.: *twardy sen* (J. Kochanowski), *leniwy sen* (Sz. Żimorowicz), *martwy sen* (A. Naruszewicz), *zimny sen* (L. Staff);
17. *umysł* (13 konstrukcji), np.: *swawolny umysł* (M. Rej), *gnuśny umysł* (I. Krasicki), *hojny umysł* (W. Pol), *bezradny umysł* (J. Biezein);
18. *młodość* (12 konstrukcji), np.: *durna młodość* (A. Mickiewicz), *jasna młodość* (A. Asnyk), *siwa młodość* (J. Tuwim), *cierpka młodość* (K. Wierzyński);
19. *pogoda* = 'stan atmosfery' (12 konstrukcji), np.: *zdrowa pogoda* (S. Twardowski), *smutna pogoda* (M. Bartusówna), *ładna pogoda* (L. Staff), *wysmukła pogoda* (B. L. Michalski);
20. *dola* (11 konstrukcji), np.: *zazdrosna dola* (L. Spitznagel), *dzika dola* (Rodoć), *okrutna dola* (L. Belmont);
21. *los* (11 konstrukcji), np.: *przewrotny los* (F. D. Książnin), *dumny los* (J. Słowacki), *hojny los* (A. Pilecki);
22. *miłość* (11 konstrukcji), np.: *szczęśliwa miłość* (M. Sęp Szarzyński), *zuchwała miłość* (A. Naruszewicz), *czarna miłość* (H. Poświatowska);
23. *nadzieja* (11 konstrukcji), np.: *słodka nadzieja* (F. D. Książnin), *jasna nadzieja* (T. Lenartowicz), *radosna nadzieja* (J. Kasprzowicz);
24. *siła* (11 konstrukcji), np.: *zdrowa siła* (C. Norwid), *gnuśna siła* (A. Niemojewski), *zimna siła* (L. Staff);
25. *wiek* = '100 lat' (11 konstrukcji), np.: *dumny wiek* (J. Nitowski), *okrutny wiek* (J. Tuwim), *nikczemny wiek* (L. Staff);
26. *burza* (10 konstrukcji), np.: *butna burza* (Z. Różycki), *dzika burza* (L. Staff), *czarna burza* (T. Rózewicz);
27. *stan* (10 konstrukcji), np.: *swawolny stan* (M. Rej), *spokojny stan* (I. Krasicki), *biedny stan* (A. Mickiewicz);
28. *strach* (10 konstrukcji), np.: *ślepy strach* (E. Słoiński), *czerwony strach* (J. Tuwim), *beźmyślny strach* (K. Wierzyński).

Poliproduktywne człony konstrukcji poetyckich z semantycznego punktu widzenia rozpadają się na cztery grupy leksykalne. Pierwszą wypełniają substantive związane z człowiekiem, dotyczące istot ludzkich i ich charakterów. Do klasy rzeczowników, którą proponujemy nazwać antropocentrycznymi, należą tutaj *myśl*, *śmierć*, *żądza*, *postawa*, *wzrok*, *umysł*, *młodość*, *dola*, *los*, *miłość*, *nadzieja*, *stan*, *strach*. Druga grupa, mniej liczna niż pierwsza skupia określenia różnych odcinków czasowych. Ekspozowaniu kategorii czasu służą rzeczowniki temporalne z następującego zestawienia: *dzień*, *noc*, *czas*, *chwila*, *godzina*, *rok / lata*, *wiek* = '100 lat'. Trzecia gromada obejmuje wyrażenia, nazywające pewne cechy fizyczne (*moc*, *siła*) i stany naturalne (*cisza*, *pogoda* – 'stan atmosfery', *burza*). Wszystkie rzeczowniki z trzeciego zespołu mogą być – rzecz jasna – wtórnie użyte w kontekstach antropocentrycznych. Ostatnią klasę znaczeniową reprezentują tzw. rzeczowniki przedmiotowo-relacyjne (*sprawa*, *rzecz* = 'sprawa'), wskazujące temat wypowiedzi, obiekt zainteresowania nadawcy tekstu bądź zdające sprawozdanie z zamierzonych realizacji komunikacyjnych.

Pamiętamy, że rzeczownikiem abstrakcyjnym, który tworzył najwięcej, tj. 98 konstrukcji poetyckich w historii polskiego wiersza, był leksem *myśl*. Struktury składniowe z tym trzonem imiennym są zróżnicowane frekwencyjnie, gdyż przyjmowane przez centrum grupy poetyckiej przymiotniki zespala się w połączenia syntaktycz-

ne, powtarzające się w rozpatrywanej próbie albo łączą się w syntagmy niepowtarzalne, jednostkowe. Te poetyzmy, których częstotliwość występowania w tekstach jest równa lub wyższa od dwóch ($f > 2$) nazwiemy polifrekwencyjnymi, te zaś, których dystrybucja tekstowa sprowadza się do jedności ($f = 1$) zaliczymy do monofrekwencyjnych.

Konstrukcje składniowe pierwszego typu to kategoriałne, rekurencyjne hasła w poetyckim słowniku frekwencyjnym figur, tropów, podczas gdy struktury przeciwstawne do pierwszych, a więc jednostkowe i niepowtarzalne, należą do haseł indywidualnych, charakteryzujących się maksymalnym stopniem ekspresji stylistycznej.

W naszym małym słowniczku frekwencyjnym poetyzmów zorganizowanych wokół komponentu leksykalnego *myśl* rolę konstrukcji polifrekwencyjnych pełnią:

harda myśl ($f = 8$): J. Kochanowski ($f = 5$), Anonim, barok. K. Arciszewski, T. Rutkowski;
czysta myśl ($f = 7$): M. Rej. A. Naruszewicz, A. Mickiewicz. C. Norwid, P. Smolik, W. Tetmajer, L. Staff;
spokojna myśl ($f = 7$): Anonim, renesans, S. H. Lubomirski, I. Krasicki, Z. Krasiński, A. Mickiewicz, K. I. Gałczyński, L. Staff;
biedna myśl ($f = 4$): S. Filleborn, J. Słowacki, K. Bąkowski, W. Orkan;
chora myśl ($f = 4$): F. D. Kniażnin ($f = 2$). L. Staff ($f = 2$);
ciemna myśl ($f = 4$): A. Mickiewicz, J. Słowacki ($f = 2$), J. Tuwim;
słodka myśl ($f = 4$): I. Krasicki ($f = 2$), J. Jedlicz, L. Staff;
dumna myśl ($f = 3$): A. Asnyk, L. Staff ($f = 2$);
głupia myśl ($f = 3$): J. Kochanowski, S. S. Szemiot, J. Kasprzowicz;
gorzka myśl ($f = 3$): L. Staff ($f = 2$), A. Trzebiński;
pusta myśl ($f = 3$): T. Lenartowicz, K. Świdziński, E. Zegadłowicz;
szlachetna myśl ($f = 3$): A. Asnyk, L. Staff ($f = 2$);
zuchwała myśl ($f = 3$): I. Krasicki, T. Lenartowicz, W. Hordysz;
bezzadna myśl ($f = 2$): K. I. Gałczyński, W. Broniewski;
jalowa myśl ($f = 2$): A. Mickiewicz, M. Konopnicka;
okrutna myśl ($f = 2$): J. Kochanowski, J. A. Morsztyn;
radosna myśl ($f = 2$): F. D. Kniażnin, M. Szembekowa;
stateczna myśl ($f = 2$): M. Rej ($f = 2$);
śmiała myśl ($f = 2$): W. Syrokomla, A. Asnyk.

Natomiast w funkcji struktur monofrekwencyjnych, dopełniających wewnętrzny skład słowniczka wystąpiły:

biała myśl (A. Pilecki); *blada myśl* (M. Bartusówna); *błękitna myśl* (J. Słowacki); *bogata myśl* (A. Pilecki); *bosa myśl* (K. Iłakowiczówna); *chłodna myśl* (K. Wojtyła); *cierpka myśl* (L. Staff); *ciężka myśl* (L. Staff); *czarna myśl* (M. Pawlikowska-Jasnorzewska); *dostojna myśl* (I. Krasicki); *dzika myśl* (Anonim, barok); *głodna myśl* (W. Gomułicki); *głucha myśl* (L. Staff); *godna myśl* (S. Wyspiański); *gorąca myśl* (W. Syrokomla); *hoża myśl* (J. Kasprzowicz); *lekka myśl* (Z. Herbert); *leniwa myśl* (J. Słowacki); *martwa myśl* (Z. Krasiński); *mądra myśl* (T. Rodziszewski); *młoda myśl* (A. Niemojewski); *niezłomna myśl* (T. Łada Zabłocki); *obłudna myśl* (M. Rej); *obojętna myśl* (M. Niemiec); *okrągła myśl* (T. Peiper); *ostra myśl* (J. Przyboś); *ostrożna myśl* (I. Krasicki); *pobożna myśl* (C. Norwid); *pokorna myśl* (M. Sęp-Szarzyński); *potężna myśl* (A. Korpaczewska); *prawa myśl* (I. Krasicki); *przezorna myśl* (S. H. Lubomirski); *przytomna myśl* (S. Wyspiański); *rozległa myśl* (T. Peiper);

rzetelna myśl (J. Paszkowski); *silna myśl* (L. Staff); *skromna myśl* (J. Jankowski); *swawolna myśl* (M. Rej); *szara myśl* (L. Staff); *szczerą myśl* (W. Młynarski); *święta myśl* (W. Tetmajer); *tkliwa myśl* (F. Faleński); *twarda myśl* (Sz. Zimorowic); *zimna myśl* (L. Staff).

Konstrukcje poetyckie o wyższych częstotliwościach tekstowych mogą pretendować do miana s frazeologizowanych w poetyckiej odmianie polszczyzny. Niewątpliwie te, które powtórzyły się w poezji od XVI do XX w. cztery razy lub więcej ($f > 4$), można by uznać za frazeologizmy poetyckie. Gdyby występowanie niektórych z nich zostało potwierdzone w innej jeszcze funkcjonalnej odmianie języka ogólnego, czyli stylu, mielibyśmy wówczas do czynienia z nowymi związkami frazeologicznymi, zasilającymi zasoby polszczyzny ogólnej.

Na koniec zgłaszamy postulat zakrojonych na szeroką skalę badań produktywności syntaktycznej konstrukcji poetyckich oraz analiz frekwencyjno-frazeologicznych poetyzmów w historii rodzimego wiersza.

Bibliografia

- Śliwiński W., 1990: *Łączliwość składniowo-semantyczna przymiotników z rzeczownikami we współczesnym języku polskim*, Kraków.
- Śliwiński W., 1993: *Słownik semantyczno-syntaktyczny przymiotników polskich*, Kraków.
- Śliwiński W., 2000: *Poetyckie konstrukcje nominalne w dziejach polskiego wiersza. Kategorie i subkategorie połączeniowe*, Kraków.